

MEMÒRIA DE SALUT PÚBLICA
OSONA 2010

SALUT PÚBLICA	3
1. PROTECCIÓ DE LA SALUT.....	4
1.1. Agència de Protecció de la Salut (APS).....	4
1.2. Diputació de Barcelona.....	11
1.3. Ajuntaments.....	12
1.4. Projectes de col·laboració entre diferents administracions.....	12
2. PROMOCIÓ DE LA SALUT I PREVENCIÓ DE MALALTIES.....	13
2.1. Prevenció i promoció de la salut des de les entitats proveïdores assistencials....	13
2.1.1. Àmbit d'Atenció Primària de Salut (ABS).....	13
2.1.2. Àmbit hospitalari i sociosanitari (Consorci hospitalari de Vic).....	17
2.1.3. Àmbit d'atenció a la salut mental.....	17
2.1.4. Sistema integrat de salut d'Osona.....	18
2.2. Prevenció i promoció de la salut des de l'administració local.....	18
2.2.1. Ajuntaments i ens locals.....	18
2.3. Prevenció i promoció de la salut des de l'administració Generalitat.....	22
2.3.1. Departament de Salut: Direcció General de Salut Pública /Agència de Protecció de la Salut	22
2.4. Projectes en coordinació entre diferents agents del territori.....	22
2.4.1. Projecte de menjadors escolars d'Osona.....	22
2.4.2. Projecte de prevenció de la SIDA i altres ITS en persones que exerceixen la prostitució a Osona.....	23
2.4.3. Campanya "Consells bàsics de salut: ALLLORO!"	23
2.4.4. Projecte salut sense tabac	24
2.4.5. Pla d'implantació progressiva de la prescripció d'activitat física (PAFES) a l'Atenció Primària	25
2.4.6. Programa Salut i Escola.....	25
2.4.7. Projecte PAPPs Territorial d'Osona (Programa d'Activitats Preventives i de Promoció de la Salut).....	27
2.4.8. Programa de glopeig de fluor.....	27
2.4.9. Pla de consum de fruites a les escoles.....	28
2.4.10. Programa DRAC.....	28

SALUT PÚBLICA

La **salut pública** es defineix com el conjunt organitzat d'actuacions dels poders públics i del conjunt de la societat per mitjà de la mobilització de recursos humans i materials per a protegir i promoure la salut de les persones, en l'àmbit individual i col·lectiu, prevenir la malaltia i tenir cura de la vigilància de la salut.

Les activitats de salut pública es duen a terme per les administracions que en són competents, per les entitats proveïdores assistencials i per altres organismes i entitats presents al territori.

En la memòria s'exposen a continuació les activitats que s'han dut a terme a Osona durant el 2010 dividides en l'àmbit de la protecció de la salut i en l'àmbit de la promoció de la salut i prevenció de malalties.

1. PROTECCIÓ DE LA SALUT

Les accions de protecció de la salut van destinades a preservar la salut de la població davant dels agents físics, químics i biològics presents en el medi. Tradicionalment, aquestes accions s'han dividit en dues grans àrees: la salut ambiental i la salut alimentària.

En el cas d'Osona les actuacions en matèria de protecció de la salut han estat realitzades per l'**Agència de Protecció de la Salut** per part de l'administració autonòmica i pels **Ajuntaments** per part de l'administració local.

Cal esmentar que alguns ajuntaments per exercir les seves competències en protecció de la salut demanen suport a la **Diputació de Barcelona , Diputació de Girona i el Consell Comarcal**. També, han signat convenis específics amb l'Agència de Protecció de la salut per tal que sigui aquesta qui es faci càrrec d'algunes actuacions de competència municipal.

1.1. Agència de Protecció de la Salut (APS)

A Osona l'Agència de Protecció de la Salut ha disposat dels següents tècnics per fer les actuacions del 2010.

Taula Recursos Humans

Recursos Humans	Nombre	
Veterinaris oficials	VO partit	9
	VO escorxador	18
	VTP	7
	Reforç escorxador	1
Tècnics Salut pública	TSSP	4
	TSP	1
Farmacèutics titulars	FT	1
Metges	APD	14
Infermeres	APD	11
Personal de suport (administratiu)		1
TOTAL		67

Aquests tècnics de l'Agència de Protecció de la Salut s'han encarregat de dur a terme els diferents programes que l'Agència de Protecció de la salut té establerts per tal de gestionar els riscos per la salut de les persones presents en els aliments, l'aigua i altres elements del medi. A continuació s'exposen les diferents línies d'actuació.

Línies d'actuació:

- **Gestió del risc per la salut derivat dels productes alimentaris.**

En el camp alimentari per tal de gestionar el risc per la salut de les persones derivat dels productes alimentaris es duen a terme accions de **vigilància i el control sobre aliments, establiments i serveis**. L'objectiu final és la innocuïtat alimentària.

Les **accions de control** que es realitzen es duen a terme al llarg de la cadena alimentària, des dels establiments que s'abasteixen de la producció primària com són els escorxadors fins a establiments alimentaris dedicats a diferents activitats i tipus de productes alimentaris.

Les actuacions de control oficial que es realitzen en els establiments es basen en el risc, és a dir es duen a terme amb una regularitat i una freqüència proporcional al seu risc.

Els controls en aquests establiments es realitzen sobretot a partir d'inspeccions per tal de comprovar el compliment dels requisits establerts en les normatives sanitàries i supervisar que apliquen sistemes d'autocontrol que redueixin la presència de perills en els aliments.

A més de les inspeccions, existeixen altres eines de control, entre les quals hi ha les auditories, a les que, en el darrer any, se'ls ha donat un impuls important, al ser molt útils per avaluar el sistema d'autocontrol dels establiments alimentaris.

Dins les activitats de control s'han realitzat, aquest 2010, a Osona 5736 inspeccions a la **indústria alimentària** (establiments inscrits en el Registre Sanitari d'Indústries i Productes Alimentaris de Catalunya).

Taula Activitat en Indústria Alimentària 2010

Indústria alimentària*	Cens Osona	Nombre controls
Escorxadors	10	2050
Càrnia	153	2432
Pa i Pastisseria	112	190
Altres	172	1064
TOTAL	447	5736

*Establiments inscrits en el Registre Sanitari d'indústries i Productes Alimentaris de Catalunya

A més de les inspeccions s'ha avaluat mitjançant auditories 8 indústries alimentàries d'Osona.

Atès que la comarca d'Osona té una important activitat als escorxadors, com es pot veure a la taula, s'ha realitzat un elevat nombre de controls a escorxadors.

En aquest sentit, cal remarcar, que la inspecció sanitària als escorxadors és permanent, amb l'objectiu, entre d'altres, d'evitar el risc de transmissió de zoonosis a les persones per la ingesta de carns procedents d'animals.

Taula Control de Sacrificis als escorxadors 2010

Espècies	Nombre de controls de caps sacrificats
Bovins	51.940
Porcins	5.857.654
Ovins	30.385
Cabrum	7.170
Ànecs	117.734
Equins	169
Conills	16.237
TOTAL	6.081.289

En els escorxadors es realitzen també actuacions relacionades amb el benestar animal abans del sacrifici. Durant l'any 2010 s'han fet 52 actuacions d'aquest tipus.

A més, s'han realitzat **controls en establiments, centres o serveis al consumidor final** que no necessiten inscripció al registre sanitari d'indústries i productes alimentaris de Catalunya.

Algunes d'aquestes actuacions s'han fet en el marc dels convenis que ha signat l'Agència de protecció de la salut amb els municipis i el Consell comarcal d'Osona ja que són de competència municipal (bars i restaurants/ venda minorista).

Alguns controls s'han fet dins del tràmit de l'autorització sanitària de funcionament d'aquests establiments per comprovar, previ al seu funcionament, el compliment de la normativa sanitària.

Altres actuacions s'han fet en el marc de programes específics de l'Agència de Protecció de la Salut.

Taula activitats establiments i centres de venda o servei al consumidor final 2010

*Establiments i centres de venda o servei al consumidor final	Cens Osona	Nombre controls
Bars i restaurants	691	101
Escoles	82	55
Venda minorista d'aliments	703	249
Centres gent gran	32	33
Allotjaments infantils i juvenils(1)	27	31
Llars d'infants	49	44
TOTAL		513

(*) Bars i restaurants, escoles, venda minorista d'aliments, etc.

(1) Només incloses les cases de colònies ja que els campaments juvenils no entren en programa. De les 27 cases de colònies una d'elles està tancada.

Les **accions de vigilància en l'àmbit alimentari**, l'Agència de Protecció de la Salut les realitza en el marc del **sistema de vigilància sanitària dels aliments de Catalunya (SIVAC)** a través de diferents programes associats en els que es prenen i s'analitzen mostres per tal de detectar diferents perills potencials (biològics, químics, d'al·lèrgens, d'ingredients tecnològics) que poden estar associats al consum d'aliments.

En el marc d'aquest sistema, l'any 2010, a Osona s'han recollit 15 mostres de diferents aliments, a l'atzar, en punts de venda al consumidor final o en establiments alimentaris en disposició de consum.

Dins les actuacions de vigilància, també s'han recollit 1899 mostres, a l'atzar, dins el pla d'investigació de residus en aliments i 4214 mostres dins el programa de vigilància d'encefalopaties espongiformes transmissibles (EET) en remugants.

Taula Vigilància en l'àmbit alimentari 2010

Determinacions analítiques	Nombre mostres
Programes SIVAC	15
Pla investigació de residus en aliments	1899
Programa vigilància d'EET en remugants	4214
TOTAL	6128

Finalment, dins el camp de la gestió del risc alimentari s'han realitzat 32 informes sanitaris sobre projectes de nous establiments alimentaris a petició dels ajuntaments.

➤ **Gestió del risc per la salut derivat de les aigües de consum.**

En l'àmbit de la salut ambiental, l'Agència de Protecció de la salut per gestionar el risc derivat de les **aigües de consum humà** du a terme una sèrie **d'actuacions de vigilància i control** amb l'objectiu final de garantir la qualitat de l'aigua de consum que es subministra a la població.

Així, l'any 2010, a Osona s'han realitzat un total de 622 controls, aquests controls engloben els realitzats a xarxes de subministrament d'aigua, a xarxes d'establiments públics, a les entitats gestores d'aigua de consum humà i a les cisternes mòbils d'aigua de consum humà.

Durant els controls s'inspeccionen les condicions sanitàries dels sistemes de subministrament d'aigua (fixes i mòbils), es realitzen controls de desinfectant residual a les xarxes i es supervisen els autocontrols que tenen implementats les entitats gestores del proveïment d'aigua de consum humà. En la següent taula s'indiquen el nombre de controls que s'han realitzat agrupats per tipologies.

Taula controls sanitaris de l'aigua i sistemes de subministrament 2010

Controls Aigües de consum humà	Cens Osona	Nombre controls
Xarxes de subministrament d'aigua	84	
Vigilància de clor		298
Inspeccions instal·lacions		24
Seguiment d'incidències de clor		15
Entitats gestores d'aigua de consum	29	
Inspeccions d'autocontrol		77
Cisternes mòbils d'aigua de consum	1	1
Allotjaments infantils i juvenils	27	
Vigilància de clor		99
Inspeccions d'autocontrol		26
Seguiment d'incidències de clor		3
Càmpings(*)	11	
Vigilància de clor		37
Inspeccions d'autocontrol		14
Seguiment d'incidències de clor		5
Altres xarxes (assentaments humans)	6	
Vigilància de clor		20
Seguiment d'incidències de clor		3
TOTAL		622

(*)Dels 11 càmpings un d'ells està tancat.

Dins les actuacions de **vigilància sanitària de les aigües de consum humà**, s'han recollit durant l'any 2010 un total de 92 mostres d'aigua. En les mostres s'han analitzat diferents paràmetres per comprovar la qualitat microbiològica i fisicoquímica de l'aigua subministrada.

Taula Determinacions analítiques aigua consum humà 2010

Determinacions analítiques	
Aigua de consum (completes)	81
Analítiques paràmetres concrets (seguiments)	11
TOTAL	92

➤ **Gestió del risc per la salut en espais de concurrència pública: càmpings i allotjaments infantils i juvenils**

L'Agència de Protecció de la salut per facilitar la tasca de control en aquest establiments, ha creat **programes integrats**, que uneixen els programes base que són aplicació a cada tipologia d'establiment concret.

Aquests programes integrats permeten als tècnics de l'APS controlar els diferents elements que poden suposar un risc per la salut d'aquests establiments dins l'àmbit de les seves competències.

Així el programa de control integrat d'allotjaments infantils i juvenils permet un control dels riscos que poden suposar unes condicions higienicosanitàries deficientes de les instal·lacions, de l'abastament d'aigua de consum, de les instal·lacions amb risc de dispersió de legionel·la, dels menjars preparats i del control de plagues.

A Osona, durant el 2010 s'han realitzat 218 controls en càmpings i allotjaments infantils. En la taula següent s'observa que 74 varen ser relacionades amb els programes integrats.

Pel que fa als allotjaments infantils i juvenils s'ha realitzat també 26 informes previs que precedeixen a l'obertura de l'establiment cada temporada.

Taula controls càmpings i allotjaments infantils i juvenils 2010

Establiments públics i indrets habitats	Cens Osona	Nombre controls
Càmpings i allotjaments infantils i juvenils	38	
Vigilància de clor		136
Inspeccions programa integrat		74
Seguiment d'incidències de clor		8
TOTAL		218

➤ **Gestió risc per la salut en instal·lacions de risc de dispersió de legionel·la**

En l'àmbit de la salut ambiental i amb l'objectiu de disminuir el nombre de casos i brots de legionel·losi es realitzen controls a les instal·lacions de risc de dispersió de legionel·la per verificar-ne les condicions sanitàries, comprovar la qualitat de l'aigua i supervisar la implantació dels autocontrols per part dels seus titulars.

Amb aquesta finalitat, durant el 2010, s'han fet controls a totes les torres de refrigeració i condensadors evaporatius que es troben censats a Osona.

A més, també s'han realitzat controls a les instal·lacions d'aigua amb risc de dispersió de legionel·la a tots els hospitals i sociosanitaris. I s'ha realitzat els controls programats pel 2010 en centres de gent gran, balnearis, hotels, centres esportius, càmpings i allotjaments infantils i juvenils.

Taula activitats prevenció legionel·losi

Instal·lacions	Cens Osona	Nombre controls
Instal·lacions pel control de Legionel·la*	91	97
Centres hospitalaris i sociosanitaris	5	13
Hotels	49	14
Centres Gent gran	32	11
Balnearis	1	2
Centres esportius (piscines i poliesportius)	41	15
Càmpings	11	14
Allotjaments infantils i juvenils	27	31
TOTAL		197

(*) Torres de refrigeració, condensadors evaporatius i altres

Per tal de valorar la qualitat de l'aigua en aquestes instal·lacions s'han pres mostres i s'han realitzat 75 analítiques.

Taula determinacions analítiques programes de prevenció legionel·losi

Determinacions analítiques Control de legionel·losi	
Programa Centres geriàtrics i hospitals	13
Programa torres i condensadors	32
Programa hotels, centres esportius i balnearis	30
TOTAL	75

➤ Gestió risc per la salut derivat de productes químics i ús de plaguicides i biocides

Els productes plaguicides poden representar un risc per a la salut de les persones si no se'n fa un ús adequat. Per aquesta raó des de l'APS es realitzen controls a empreses que realitzen control de plagues, i també, a empreses que comercialitzen i emmagatzemen plaguicides d'àmbit ambiental i a la indústria alimentària.

Durant aquests controls a més de comprovar aspectes relacionats amb l'autorització, etiquetatge, envàs i emmagatzematge d'aquests productes. Es vetlla per tal que se'n faci un bon ús. I es fomenta el **control integrat de les plagues** per tal de racionalitzar l'aplicació de productes químics.

A més d'actuar sobre els establiments i serveis de plaguicides, també es fan controls supervisant els plans de control de plagues en locals.

Taula activitats – productes i empreses plaguicides i/o biocides 2010

Instal·lacions ambientals	Cens Osona	Nombre controls
Empreses de distribució de plaguicides	4	4
Empreses de control de plagues	15	15
Revisions de plans de control de plagues en locals	--	45
TOTAL		64

➤ Gestió del risc per la salut derivat de centres de tatuatge, pírcing i/o micropigmentació

Els tatuatges, pírcings, i la micropigmentació, són pràctiques que estan creixen i poden implicar un risc per a la transmissió de malalties. Per aquest motiu l'APS s'ha coordinat amb els ajuntaments per disposar d'un cens d'aquests establiments. A més, els municipis mitjançant convenis de col·laboració poden sol·licitar el suport de tècnics de l'APS per autoritzar aquests establiments.

Durant el 2010, tècnics de l'APS, han intervingut en una sol·licitud sanitària de funcionament d'aquests centres.

➤ Gestió del risc per la salut derivat de piscines d'ús públic

Les piscines d'ús públic per tal de garantir que, les condicions de les piscines, no tinguin un efecte negatiu sobre la salut i el benestar de les persones usuàries, han de complir una sèrie de normatives sanitàries.

Per tal de verificar el compliment de les normes sanitàries, els expedients de construcció i/o reforma de piscines d'ús públic estan subjectes a autorització. En aquest sentit, correspon als ajuntaments l'autorització de les piscines ubicades en el seu terme municipal. No obstant això, els municipis mitjançant convenis poden sol·licitar el suport de l'APS.

En el marc d'aquests convenis entre l'APS i els ajuntaments, tècnics de l'APS han intervingut en 4 sol·licituds d'autorització de construcció i/o reforma de piscines d'ús públic.

➤ **Gestió del risc en situacions especials**

L'Agència de Protecció de la Salut dóna, a més, resposta a una sèrie **d'intervencions especials** com:

- Brots alimentaris o ambientals.
- Irregularitats detectades en aliments
- Sistemes d'alerta d'aliments i productes químics.
- Denúncies

Aquests any 2010, s'ha intervingut a Osona en la **investigació** de 9 **possibles brots** de tipus ambiental i 7 possibles brots alimentaris.

Pel que fa a la tipologia dels brots de legionel·la investigats n'hi havia 5 de possible origen comunitari, 4 lligats a edificis d'ús públic i 1 cas nosocomial.

Pel que fa als possibles brots alimentaris estan relacionats amb establiments de diferent tipologia: 1 casa de colònies, 1 càmping, 1 xarcuteria, 1 centre geriàtric, 1 restaurant i 2 una cuina central.

Durant el 2010, s'ha intervingut en la gestió de 36 **notificacions d'irregularitats alimentàries** en productes d'origen animal. Aquestes irregularitats es detecten com a resultat d'actuacions pròpies de control oficial del personal tècnic de protecció de la salut, resultats analítics derivats de l'aplicació de programes de vigilància o d'actuacions de control oficial, o per actuacions realitzades per altres administracions.

S'entén per irregularitats les no-conformitats que fan que el producte no sigui segur per al consumidor ex: la presència de perills biològics, físics o químics, defectes en dates de caducitat o consum preferent, defectes en la marca sanitària o en la marca d'identificació, la presència d'ingredients al·lèrgens no declarats o additius no permesos o a nivells superiors als autoritzats etc. Tot i així, també es trameten com a irregularitats les no-conformitats que suposen un incompliment normatiu sense risc per a la salut com, per exemple, alguns defectes d'etiquetatge.

Des de l'APS es gestionen les **alertes** que provenen de dos sistemes d'intercanvi ràpid d'informació: el Sistema Coordinat d'Intercanvi Ràpid d'Informació (**SCIRI**) amb relació a productes alimentaris i el Sistema d'Intercanvi Ràpid d'Informació sobre Productes Químics (**SIRIPO**).

Aquests sistemes permeten actuar amb rapidesa retirant del mercat qualsevol producte comercialitzat que comporti un risc per la salut de la població.

Aquest any a Osona s'ha donat resposta a 10 alertes alimentaries. 7 en productes d'origen no animal i 3 en productes d'origen animal. En quan als perills detectats han estat diversos (biològics: 2; químics: 3; físics: 1 i altres perills:4).

Només, s'ha gestionat una alerta d'un producte químic mitjançant el SIRIPO.

Des l'Agència de Protecció també s'ha intervingut en la gestió de 15 **denúncies**. Quan el fet denunciat ha estat competència de l'Agència de Protecció de la Salut s'han realitzat els controls pertinents i en els altres casos s'ha fet els tràmits per tal que arribés la denúncia a l'organisme competent en la matèria.

Taula intervencions especials 2010

Intervencions especials	Nombre	Nombre controls
Brots legionel·losi i hídrics	9	80
Casos lligats a edificis	4	9
Casos nosocomials	1	2
Brots comunitari	5	69
Toxiinfeccions alimentàries	7	26
Irregularitats alimentàries	36	40
Alertes alimentàries	10	27
Alertes de productes químics	1	1
TOTAL		173

1.2. Diputació de Barcelona

Diputació de Barcelona ofereix als municipis suport a serveis i activitats locals en l'àmbit de la salut pública.

Entre les activitats que s'ofereixen de **protecció de la salut**, en trobem dins l'àmbit de la seguretat alimentària i de la sanitat ambiental.

En l'àmbit de la **seguretat alimentària** la Diputació de Barcelona (DIBA) ha realitzat les següents activitats.

- **Activitats de classificació d'establiments alimentaris en funció del risc:** s'ha fet visita a 64 establiments alimentaris de venda o servei al consumidor final de 3 municipis d'Osona i s'han analitzat les dades obtingudes. Els establiments alimentaris que s'han visitat per fer aquest anàlisi de risc pertanyen a diferents sectors de la venda minorista d'aliments (restauració, carnisseries, queviures, pa i pastisseria i altres).

Taula de risc dels establiments visitats

Risc dels establiments	Nombre establiments	% establiments
Risc baix	35	54,7%
Risc mitjà	28	43,7%
Risc alt	1	1,6%
TOTAL	64	100%

- **Activitats d'inspecció:** s'ha fet inspecció a 4 establiments de 2 municipis d'Osona que ho han sol·licitat

D'altra banda en l'àmbit de la **sanitat ambiental**, s'ha fet assessorament/actuacions en diferents municipis d'Osona.

Taula Activitats en sanitat ambiental 2010

Tipus d'actuació/activitat	Nombre municipis
Control en la població d'aus a l'àmbit urbà	Control a 2 municipis
Seguiment de les activitats que les empreses realitzen en el control de plagues, als municipis	Seguiment a 2 municipis
Control de la població de gats a l'àmbit urbà	Control a 2municipis
Control sanitari de piscines d'ús públic	Control a 9 municipis

La Diputació de Barcelona a Osona també dona suport a la presa de mostres i la realització d'analítiques d'autocontrol de l'**aigua de consum humà** als municipis que ho sol·liciten que solen ser els que realitzen la gestió directa de l'aigua i no la tenen contractada a una gestora externa.

1.3. Ajuntaments

Els ajuntaments tenen assignades diferents competències en protecció de la salut. Per dur a terme les actuacions de protecció de la salut alguns ajuntaments compten amb tècnics propis però d'altres necessiten suport tècnic extern. En aquest sentit, els ajuntaments d'Osona han rebut el suport de l'APS i DIBA a través dels convenis de col·laboració signats amb els diferents ajuntaments i el Consell Comarcal d'Osona.

1.4. Projectes de col·laboració entre diferents administracions en Protecció de la Salut

Projecte de millora de la gestió de l'aigua de consum públic a Osona

La distribució domiciliària d'aigua a la població amb garanties sanitàries requereix una actuació coordinada entre les diferents administracions i les empreses gestores del subministrament.

A Osona, s'ha treballat aquesta col·laboració a dos nivells diferents:

- Planificació de les millores a realitzar a la xarxa. (Agents implicats: APS, DIBA, l'Ajuntament en qüestió).
- La "Comissió d'agents implicats en la gestió de l'aigua de consum humà a Osona". (Agents implicats: APS, DIBA, Consell Comarcal i gestores d'aigua).

2. PROMOCIÓ DE LA SALUT I PREVENCIÓ DE MALALTIES

Les activitats de **promoció de la salut i prevenció de malalties** es realitzen al territori per diferents agents i des de diferents àmbits d'actuació.

Podem trobar intervencions de promoció de la salut i prevenció de malalties realitzades en diferents entorns com són el pròpiament sanitari, el comunitari, el laboral i l'educatiu.

Entre els **agents que trobem a Osona** que participen en la promoció i prevenció de malalties hi ha:

- Les entitats proveïdores assistencials: Atenció primària, Atenció Hospitalària, Atenció Sociosanitària, Atenció a la Salut Mental i Sistema integrat de salut d'Osona (SISO).
- Agència de protecció de la salut (APS) i Direcció General de Salut Pública.
- Altres Departaments de la Generalitat de Catalunya.
- Per part municipal: Ajuntaments, Consell comarcal d'Osona, Consorci del Lluçanès, Diputació de Barcelona i Diputació de Girona.
- Altres entitats com per exemple: Fundació pel suport social solidari, Oficines de farmàcia; Associació d'Osona Contra el Càncer, Universitat de Vic,...

2.1. Prevenció i promoció de la salut des de les entitats proveïdores assistencials

2.1.1. Àmbit d'Atenció Primària de Salut (ABS)

L'Atenció primària de salut esdevé un lloc idoni per realitzar moltes activitats relacionades amb la promoció de la salut i prevenció de malalties.

En aquest apartat de la memòria es recull informació de les 11 àrees bàsiques de salut d'Osona (ABS) indicant els temes de salut sobre els que s'han realitzat activitats de promoció de la salut i prevenció de malalties i quines activitats s'han realitzat durant l'any 2010.

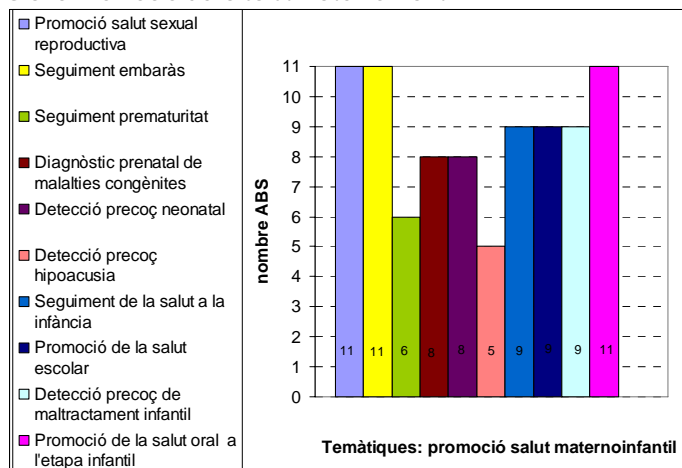
S'han agrupat les actuacions realitzades en tres grans grups segons si van adreçades a:

- Etapes vitals
- Problemes de salut prioritaris
- Drogodependències i salut mental

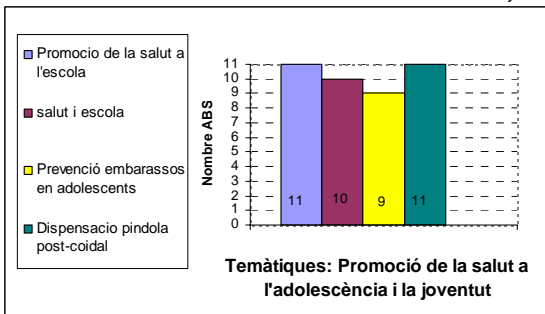
Els gràfics següents donen informació del nombre ABS que han participat durant el 2010 en la realització d'activitats relacionades amb les diferents temàtiques de salut.

➤ Actuacions adreçades a etapes vitals en les ABS

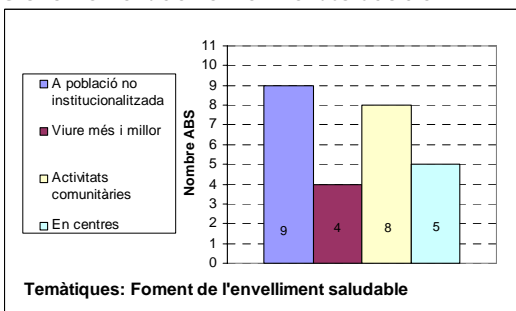
Gràfic. Promoció de la salut maternoinfantil

Gràfic. Promoció de la salut a l'adolescència i la joventut

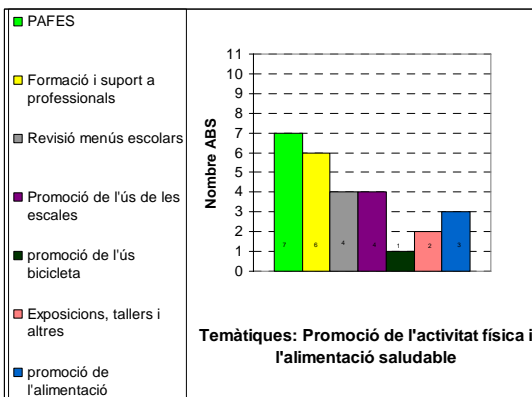

Gràfic. Foment de l'envelliment saludable

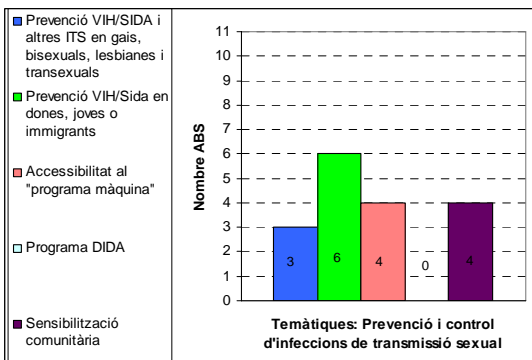

➤ **Actuacions sobre problemes de salut prioritaris**

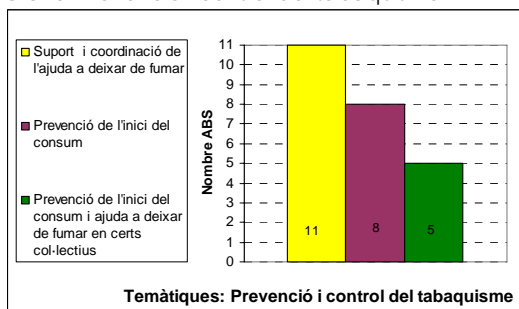
Gràfic. Promoció de l'Activitat física i alimentació saludable

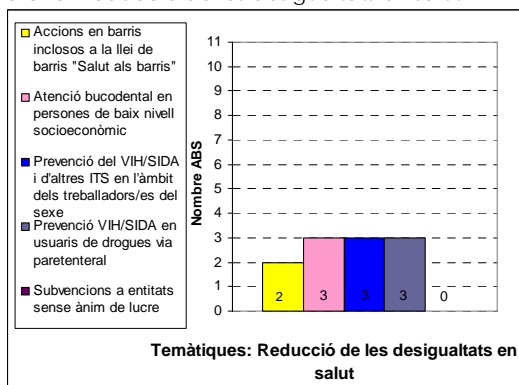
Gràfic. Prevenció i control d'infeccions de transmissió sexual

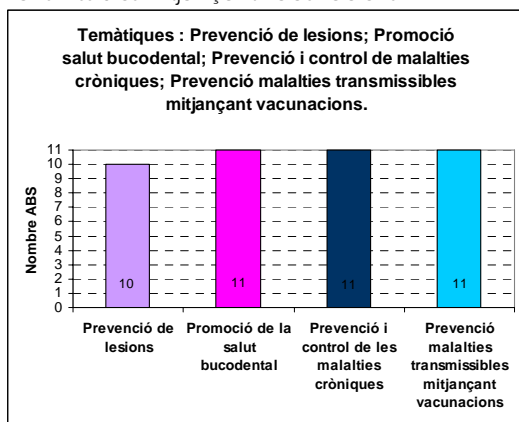
Gràfic. Prevenció i control del tabaquisme

Gràfic. Reducció de les desigualtats en salut

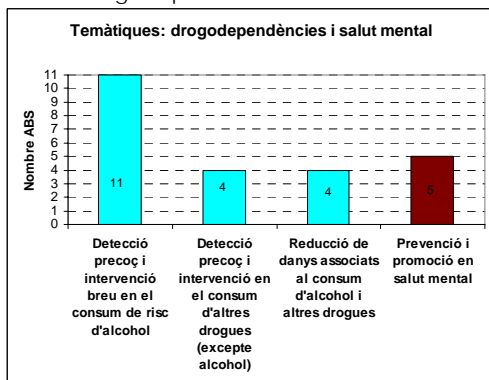

Gràfic. Prevenció lesions. Promoció salut bucodental. Prevenció i control malalties cròniques. Prevenció malalties Transmissibles mitjançant vacunacions.

➤ **Actuacions en drogodependències i salut mental**

Gràfic. Drogodependències i salut mental

A continuació es presenta una taula amb les temàtiques i tipus d'activitats realitzades en les que s'ha intervingut des de les diferents àrees bàsiques.

Taula. ABS – temàtiques i activitats

Temàtiques de salut on s'ha intervingut:	Activitats realitzades
Adreçats a etapes vitals	
Promoció de la salut maternoinfantil	Seguiment de l'embaràs (sessions pre i post part). Protocol sobre el diagnòstic prenatal en l'embaràs. Programa de seguiment del nen sa. Programa de salut bucodental. Educació sanitària en les consultes. Xerrades i tallers diversos. Jornades de salut.
Promoció de la salut a l'adolescència i la joventut	Programa salut i escola. Dispensació píndola postcoital segons circuit establert. Tallers diversos.
Foment de l'envelliment saludable	Educació sanitària en les consultes. Xerrades en casals, centres residencials, centre de salut. Caminades. Sessions grupals.
Sobre problemes de salut prioritaris	
Promoció de l'activitat física i alimentació saludable	PAFES. Tallers "anem a caminar". Campanyes de sensibilització (retolació). Programa salut i escola. Revisió menús escolars.
Prevençió i control del tabaquisme	Xarxa atenció primària sense fum. Programa de prevençió i promoció de la salut en la consulta de l'adult. Programa salut i escola. Tallers diversos (deshabitució tabàquica i retard inici consum a escoles). Xerrades grupals. Campanyes de sensibilització comunitària setmana sense fum (coordinació SISO).
Prevençió de malalties transmissibles mitjançant vacunacions	Campanya de vacunacions (sistemàtiques i en col·lectius de risc)
Prevençió i control d'infeccions de transmissió sexual i reducció de desigualtats en salut	Educació sanitària des de les consultes. Tallers prevenció ITS. Xerrades diverses. Programa prevenció del VIH/SIDA en l'àmbit dels treballadors i treballadores de sexe.
Prevençió i control de les malalties cròniques	Educació sanitària des de les consultes. Activitats durant el seguiment pacient crònic. Activitats grupals (diabètics, MPOC...). Tallers. Xerrades. Programa pacient expert.
Prevençió de lesions	Educació sanitària des de les consultes. Protocol risc de caigudes. Programa salut i escola. Fulletons i informació televisió sala espera.
Promoció salut bucodental	Educació sanitària des de les consultes. Programa salut bucodental (revisions escolars, glopeigs de fluors...). Jornada de Salut El Remei.
Drogodependències i Salut mental	
Detecció precoç i intervenció en el consum de risc d'alcohol	Educació sanitària des de les consultes. Programa Beveu menys.
Detecció precoç i intervenció en el consum d'altres drogues	Educació sanitària des de les consultes. Programa salut i escola.
Reducció de danys associats al consum de d'alcohol i altres drogues	Intercanvi de xeringues.
Prevençió i promoció en salut mental	Educació sanitària des de les consultes

Com es pot veure des de l'atenció primària de salut es duen a terme moltes activitats.

A través de les consultes s'aprofita per fer educació sanitària i donar consells.

A més, en la pràctica assistencial es realitzen moltes activitats incloses dins de programes del Departament de Salut que incideixen en la promoció de la salut i prevençió de malalties (Programa de seguiment del nen sa. Programa d'atenció a la salut sexual i reproductiva, etc.)

A més des de les ABS es participa molt activament en alguns programes interdepartamentals com són el Programa salut i escola i el Pla d'activitat física, esport i salut (PAFES).

Altres activitats es realitzen a través d'activitats grupals, tallers, xerrades tant dins el centre d'atenció primària com fora del centre (casals, residències, escoles...).

2.1.2. Àmbit hospitalari i sociosanitari (ConSORCI hospitalari de Vic)

Des del Consorci hospitalari de Vic s'ha treballat en diferents temes de promoció de la salut i prevenció de la malaltia. A continuació es presenta una taula amb els temes i les activitats realitzades.

Taula. CHV – temàtiques i activitats

Tèmatiques de salut on s'ha intervingut:	Activitats que es realitzen
Adreçats a etapes vitals	
Promoció de la salut maternoinfantil	Seguiment de l'embaràs i realització de xerrades mensuals a les embarassades. Seguiment nadons prematurs. Circuits de detecció prenatal d'anomalies congènites, i detecció precoç neonatal i d'hipoacusia.
Promoció de la salut a l'adolescència i la joventut	Dispensació píl·lola postcoital segons circuit establert.
Foment de l'envelliment saludable	Xerrades: "Alimentació i vellesa" i "necessitat de moure's, la prevenció de nafres en la gent gran"
Sobre problemes de salut prioritaris	
Promoció de l'activitat física, esport i salut	Promoció de l'ús de les escales.
Prevenició i control del tabaquisme	Xarxa d'hospitals sense fum. Suport farmacològic als pacients ingressats fumadors. I dirigir als professionals que volen deixar de fumar a l'atenció primària.
Prevenició de malalties transmissibles mitjançant vacunacions	Vacunació a professionals de la salut (sistemàtica i específica en treballadors de risc).
Prevenició i control d'infeccions de transmissió sexual i reducció de desigualtats en salut	Atenció continuada (consulta externa específica, telèfon línia directa i correu electrònic) per tothom que ho sol·liciti però especialment per: persones infectades per VIH i altres ITS. Familiars de persones infectades per VIH. Altres que ho sol·licitin (individualment o grups (escoles, associacions...))
Prevenició i control de les malalties cròniques	Educació individual i grupal de coneixements i activitats preventives de diabetis mellitus 1 i 2. Educació grupal a pacients amb MPOC. Estratègia de detecció precoç i prevenció del càncer de cèrvix a Osona amb la col·laboració d'Osona contra el càncer, ICS i CHV. Sessions formatives dirigides a professionals. Activitats diverses (cursos, xerrades i jornades) dutes a terme a través de la Fundació d'Osona per a la Recerca i l'Educació sanitària.
Drogodependències i Salut mental	
Detecció precoç i intervenció en el consum de risc d'alcohol	Programa Beveu menys: sessions a professionals d'atenció primària
Detecció precoç i intervenció en el consum d'altres drogues	Activitats de salut comunitària: <ul style="list-style-type: none"> - Xerrada en centre educatiu sobre prevenció de drogodependències. - Participació en la revisió de la Guia de detecció de consum de drogues en alumnes de secundària de Vic.
Prevenició i promoció en salut mental	Programa de detecció del suïcidi.

2.1.3. Àmbit d'atenció a la salut mental

L'entitat privada Fundació Centre Mèdic Psicopedagògic d'Osona com a proveïdor d'atenció a la salut mental també realitza activitats relacionades amb la promoció de la salut i prevenció de la malaltia.

Aquesta entitat realitza activitats com a:

- o Centre de dia d'atenció a les drogodependències d'Osona
- o Servei de rehabilitació comunitària en salut mental

A continuació es presenta una taula amb les temàtiques i activitats realitzades.

Taula. Fundació centre mèdic psicopedagògic d'Osona – temàtiques i activitats

Temàtiques de salut on s'ha intervingut:	Activitats realitzades
Sobre problemes de salut prioritaris	
Prevenció de malalties transmissibles mitjançant vacunacions	Vacunacions en col·lectius de major risc.
Prevenció i control d'infeccions de transmissió sexual i reducció de desigualtats en salut	Prevenció del VIH/SIDA en usuaris de drogues per via parenteral.
Drogodependències i Salut mental	
Detecció precoç i intervenció en el consum d'altres drogues	Formació de professionals de salut sobre prevenció, reducció de danys i atenció sobre drogues i problemes relacionats.
Reducció de danys associats al consum de d'alcohol i altres drogues	En la reducció de danys associats al consum d'alcohol i altres drogues: Tots els usuaris poden beneficiar-se del programa de salut de l'Òrgan tècnic de drogodependències (vacunacions, cribatges de malalties, programa intercanvi de xeringues, consells educatius sanitaris, dispensació preservatius i curs sobredosis). Als usuaris del centre de dia setmanalment se'ls fan sessions d'educació sanitària. Durant el 2010 s'ha iniciat a Vic el programa de prevenció de sobredosis.
Prevenció i promoció en salut mental	Es fan sessions psicoeducatives als usuaris i als familiars de persones amb malaltia mental on es tracten aspectes de promoció i prevenció. També s'organitza, amb la col·laboració d'altres entitats d'Osona, actes diversos (espectacles, taula rodona, conferència, etc) amb motiu del dia mundial de la salut mental.

2.1.4. Sistema integrat de salut d'Osona

La coordinació d'activitats entre les diferents entitats proveïdores assistencials es fa a través del Sistema integrat de salut d'Osona (SISO).

Una de les activitats de promoció de la salut i prevenció de la malaltia més destacables que organitza el SISO amb el suport d'altres entitats, és : La Campanya de Consells Bàsics de Salut ALLLORO!.

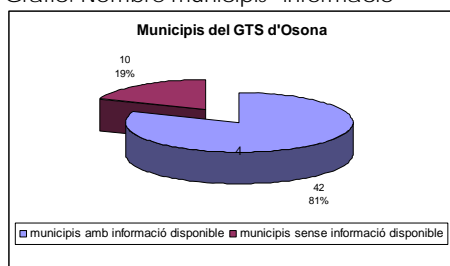
2.2. Prevenció i promoció de la salut des de l'administració local

2.2.1. Ajuntaments i ens locals

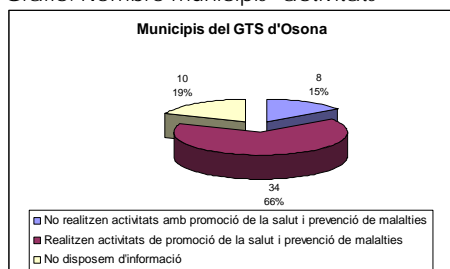
L'administració local té assignades una sèrie de competències en salut pública. En el marc d'aquestes competències els ajuntaments amb el suport d'altres ens i entitats, que els donen suport, desenvolupen una sèrie d'activitats relacionades amb la prevenció i promoció de la salut.

En aquesta memòria s'ha recollit informació de les activitats que s'han realitzat en els municipis del GTS d'Osona. Dels 52 municipis que formen part del GTS, es disposa d'informació de 42 municipis, 34 dels quals han realitzat alguna activitat relacionada amb la promoció de la salut i prevenció de malalties.

Gràfic. Nombre municipis –informació

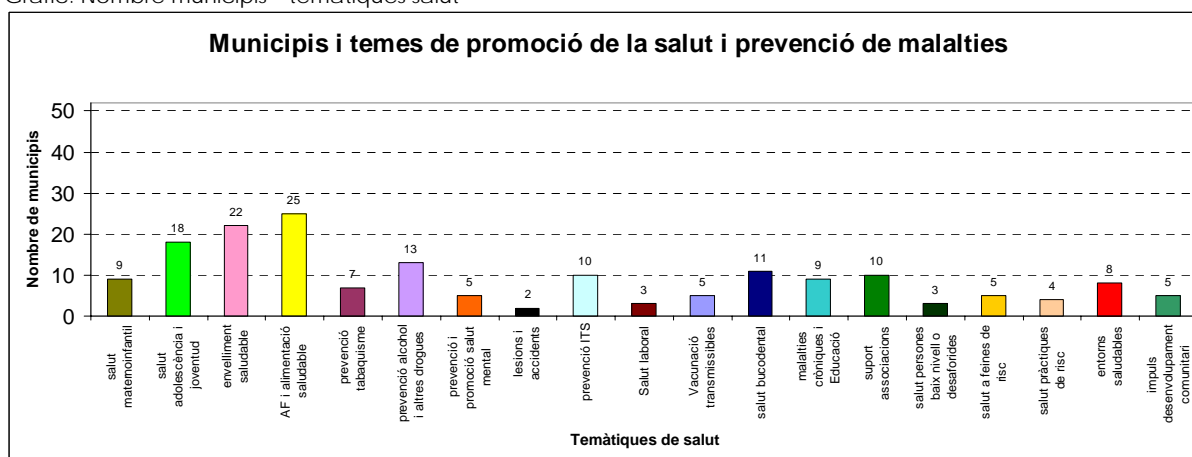

Gràfic. Nombre municipis –activitats

En el següent gràfic s'observa sobre quines temàtiques de salut han realitzat activitats els municipis i el número de municipis que han realitzat activitats relacionades en cada temàtica.

Gràfic. Nombre municipis – temàtiques salut

En la taula següent hi ha una relació de les diferents temàtiques de salut en les que s'ha intervingut des dels municipis i tipologia d'activitats que s'han realitzat en aquests.

Taula. Municipis - Temàtiques i activitats

Temàtiques de salut on s'ha intervingut:	Activitats realitzades
Adreçats a etapes vitals	
Promoció de la salut maternoinfantil	Xerrades i tallers diversos. Campanyes de sensibilització ex: durant el Dia mundial de la salut a les dones. Suport al programa de salut escolar. Curs formació sexualitat. Sessions de massatge a nadons.
Promoció de la salut a l'adolescència i la joventut	Campanyes, xerrades i tallers diversos. Obres teatre relacionades amb temes de promoció salut i prevenció. Informació mitjançant tríptics (institut, CAP i punt jove). Consultes de salut al punt jove. Guia d'activitats d'educació per a la salut als centres educatius. Guia de la salut sexual i afectiva entre joves. Projecte de salut sexual als centres educatius (WebQuest).
Foment de l'envelliment saludable	Xerrades, campanyes i tallers diversos. Setmana de la gent gran (activitats diverses). Intercanvi de casals "tens molt per viure" de la Diputació de Barcelona. Cicle de passejades. Gimnàstica per a gent gran. Sessions de psicomotricitat. Curs tai-txi. Parcs d'exercici i mobilitat per la gent gran. Projecte de promoció de l'autonomia personal.
Sobre problemes de salut prioritaris	
Promoció de l'activitat física i alimentació saludable	PAFES . Sessions de formació per promoure espais lúdics

	i promoure activitat física. Diades i jornades de foment de l'esport. Programes esportius estables i puntuals tipus caminades. Projecte menjadors escolars. Projecte "La Paella pel mànec". Prova pilot "Cuinar sense pares". Exposició: "Menja bé, tu hi guanyes". Xerrades i Tallers diversos. Sensibilització a través fulletons sobre dieta saludable.
Prevenció del tabaquisme	Tallers. Xerrades. Exposició. Sessions grupals per deixar de fumar. Retolació d'espais públics "sense fum".
Prevenció del consum d'alcohol i altres drogues	Xerrades, campanyes i tallers diversos. Programa DRAC del Consell Comarcal. Programa PASA (alternativa a la sanció administrativa). Pla de drogues ATERRA. Projecte "amb les drogues tu tens la resposta informa-te'n abans d'actuar" (formació, tallers, exposicions, espectacles, oci alternatiu...). Protocol d'actuació en consum de drogues als centres educatius (problemes associats al consum de cannabis). Curs de formació per la prevenció i detecció de conductes de risc per a joves adreçats a educadors/es i agents de l'esport i del lleure.. Exposicions. Obres de teatre. Tríptics i altre material de difusió.
Prevenció i promoció de la salut mental	Sessions de memòria. Campanyes de sensibilització (dia mundial de la salut mental)
Prevenció de lesions i accidents	Participació protocol de prevenció de la mutilació genital femenina. Millores en la seguretat de les llars d'infants.
Prevenció de VIH/SIDA i altres ITS	Obres teatre, programa d'informació amb tríptics (institut, CAP i punt jove). Campanya de sensibilització (Dia mundial sida). Projecte de The Condoms.
Prevenció i promoció de la salut laboral	Formació i prevenció en grups de treballadors/es dels ajuntaments.
Prevenció mitjançant vacunació de malalties transmissibles,	Col·laboració amb el programa de salut escolar.
Promoció salut bucodental	Programa glopeig fluor a l'escola. Participació en jornada de salut bucodental (exposició).
Prevenció de malalties cròniques i Educació per a la salut	Campanyes, xerrades i tallers diversos.
Suport a associacions, entitats i xarxes	Col·laboracions i suport amb activitats de diferents entitats com Osona contra el càncer, associació de familiars de malalties mentals d'Osona, fundació Hospital Sant Jaume, CHV, Club esportiu Car, donants de sang... Col·laboració en programes de radio per tractar temes de salut.
Lluita contra les desigualtats	
Programes de salut destinats a persones amb baix nivell socioeconòmic o en poblacions desfavorides (ex: programa salut als barris)	Campanyes, xerrades i tallers diversos. Programa de prevenció selectiva en població jove en risc social.
Programes de salut destinats a feines de risc per a la salut (ex: prevenció VIH/SIDA i altres ITS en treballadors/es sexe)	Projecte prevenció de la SIDA i altres ITS en treballadors/es sexuals a Vic i comarca d'Osona.
Programes de salut específics relacionats amb pràctiques de risc per la salut (ex: prevenció VIH/SIDA i altres ITS en usuaris de drogues via parenteral)	informació amb tríptics (institut, CAP i punt jove). Obres de teatre. Pla de control de drogues Aterra (inclou seguiment intercanvi de xeringues PIX) i Programa DRAC.
Programa de promoció d'entorns saludables	Campanyes, xerrades i tallers diversos. Promoció d'entorns saludables dins els programes de control que es fan de protecció de la salut.
Impuls al desenvolupament comunitari	Campanyes, xerrades i tallers diversos.

Per realitzar les activitats els municipis, en alguns casos, reben el suport de:

- **Diputació de Barcelona**

La diputació de Barcelona ofereix als municipis suport a serveis i activitats locals en l'àmbit de la salut pública. Entre les activitats que ofereix en trobem en l'àmbit de la promoció de la salut i prevenció de la malaltia.

Durant el 2010 la Diputació de Barcelona ha ofert als municipis del GTS d'Osona el següent:

- Formació al territori per a professionals (2 cursos i 1 taller) a 3 municipis: "Taller d'educació sexual i afectivitat" / "Curs de Restauració col·lectiva comercial" / i "Curs de disseny de menús saludables a les escoles".
- Assessorament en promoció de la salut a 1municipi de 10.000 a 15.000 habitants
- 2 Exposicions a 2 municipis: "menja bé, tu hi guanyes" i "Cuida't les dents".
- Un total de 83 tallers educatius a 15 municipis de la comarca d'Osona. En la següent taula hi ha una relació de tallers que s'han fet.

Taula. Tallers de diputació de Barcelona oferts als municipis d'Osona

Temes dels tallers	Tallers - nombre
Drogues	Prevenió en el consum de tabac (teatralitzat) (2) / Prevenió en el consum d'alcohol (16) / Prevenió primària del tabaquisme (6)
Sexualitat	Com conviure amb un adolescent? Llibertat i límits (3) / Hàbits saludables vinculats a la sexualitat i a l'afectivitat (1) / Els conflictes i problemes de l'adolescent: quan cal preocupar-se? (2) / Els canvis a l'adolescència (1) / Sexualitat més sana, sexe més segur (6) / Parlar de sexualitat a casa (1)
Alimentació	Hàbits alimentaris al segle XXI, un repte? (4) / Jo també menjo fruita (5) / Esmorzar nutritiu (teatralitzat) (4) / Bon profit! (teatralitzat) (5) / M'agrada tal i com sóc (3) / És equilibrada la meva alimentació (3) / Mengem bé (3) / Promoció d'hàbits alimentaris saludables (teatralitzat) (1) / L'alimentació diu molt de tu (2).
Altres temes de salut	Taller "El còmic de la motxi" (7) / Primers auxilis (3) / Què en sabem del nostre cos? (1) / La seguretat dels aliments a la llar (1) / Medicaments, ús i abús (3).

- Prova pilot "Cuinar sense pares" s'han fet un total de 8 cursos que es basaven en tallers de cuina adreçats a joves en 6 municipis de la comarca.

▪ **Diputació de Girona (a través del Dipsalut)**

En l'àmbit territorial del Govern Territorial de Salut d'Osona hi ha 3 municipis de la província de Girona. Durant el 2010, el Dipsalut, organisme autònom de salut pública de la Diputació de Girona, ha ofert suport a 1 dels municipis d'Osona gironins en temes relacionats en la promoció de l'envelliment saludable, promoció de l'activitat física i l'alimentació saludable i promoció de la salut bucodental.

▪ **ConSORCI del Lluçanès**

Agrupa 13 municipis del territori i ha participat en la coordinació i execució de les diferents activitats que s'han realitzat en aquests municipis. Les temàtiques de salut en les que s'ha realitzat activitats han estat:

- Promoció de la salut a les diferents etapes vitals (maternoinfantil, adolescència i joventut i envelliment saludable).
- Activitats sobre problemes prioritaris: promoció de l'activitat física i l'alimentació saludable, prevenió del consum d'alcohol i altres drogues. Prevenió i promoció en salut mental. Prevenió de les malalties cròniques i educació per la salut.
- Activitats de salut adreçades a persones amb baix nivell econòmic o desfavorides.

Entre les activitats en les que ha intervingut el consorci és destacable el "projecte de promoció de l'autonomia personal".

▪ **Consell Comarcal d'Osona**

El consell comarcal participa en alguns programes de salut de la comarca i dona suport a entitats de la comarca en la realització d'activitats de promoció de la salut.

Les principals temàtiques de salut on ha incidit aquest 2010 han estat:

Promoció de la salut a l'adolescència i joventut, promoció de l'activitat física i l'alimentació saludable, Prevenió del consum d'alcohol i altres drogues, prevenió d'ITS i infecció per VIH/SIDA.

Un dels programes que lidera és el programa DRAC de prevenió del consum de drogues.

2.3. Prevenció i promoció de la salut des de l'administració Generalitat

2.3.1. Departament de Salut: Direcció General de Salut Pública / Agència de Protecció de la Salut

El Departament de salut du a terme diferents programes de promoció de la salut i prevenció al territori.

En aquesta memòria es vol destacar el desplegament dut a terme d'alguns d'aquests programes a Osona, la coordinació amb els diferents agents del territori ha permès adaptar-los al territori i millorar-ne el resultat. Esdevenint projectes compartits amb diferents agents d'Osona. En son exemples clars:

- o El programa de revisió de menús escolars, la coordinació entre diferents agents del territori, ha permès el desenvolupament del "projecte de menjadors escolars d'Osona"
- o El projecte de prevenció de la SIDA i altres ITS en persones que exerceixen la prostitució a Osona que ha passat a ser un projecte on hi estan implicats molts agents del territori.

2.4. Projectes en coordinació entre diferents agents del territori

A continuació s'exposen diferents **projectes de promoció de la salut i prevenció de malalties** que s'han dut a terme a Osona durant el **2010**. En els quals hi han implicats diferents agents de forma coordinada. On s'indica quin són els agents que hi estan implicats, alguns objectius i actuacions realitzades.

2.4.1. Projecte de menjadors escolars d'Osona

Amb l'objectiu de promocionar hàbits alimentaris saludables en l'entorn escolar s'ha continuat amb aquest projecte iniciat el 2008.

En aquest projecte hi estan implicats els següents agents: Agència de Protecció de la Salut, Direcció General de Salut Pública; Consell Comarcal d'Osona; Diputació de Barcelona; Ajuntaments; Universitat de Vic; Departament d'Educació; SISO i els propis centres escolars.

Durant el **2010** s'han fet les següents actuacions:

- S'ha fet formació a personal de cuina: Taller de disseny de menús saludables.
- S'ha presentat la guia "Recomanacions per a l'alimentació en la primera infància" a pediatres i infermeres de pediatria.
- S'ha presentat el projecte de menjadors escolars d'Osona amb motiu de la III Jornada PAAS (Pla integral per a la Promoció de la Salut mitjançant l'Activitat Física i l'Alimentació Saludable).
- S'ha treballat en la formació de monitors de menjadors i professors.
- S'ha fet difusió a les escoles de la campanya " A la nostra escola mengem més fruita".
- S'ha fet l'avaluació final dels resultats de l'anàlisi de les 82 programacions de menús escolars que s'han revisat a Osona des de l'inici del projecte fins 2010. La valoració dels resultats és positiva tant pel que fa a les característiques qualitatives de les programacions avaluades (estacionalitat, estructuració menú, especificacions cocció, combinacions plats...), com pel que fa a les característiques quantitatives (freqüències de consum). Amb l'informe s'inclouen tots els resultats i els aspectes a millorar. Així com les principals diferències observades amb els resultats obtinguts de l'anàlisi de programacions alimentàries globals de Catalunya.

2.4.2. Projecte de prevenció de la SIDA i altres ITS en persones que exerceixen la prostitució a Osona

En aquest projecte hi intervenen els següents agents: Servei d'atenció primària d'Osona (ASSIR); Sistema Integrat de Salut d'Osona (SISO); Servei Català de la Salut; Ajuntaments; Diputació de Barcelona; Direcció General de Salut Pública, Agència de Protecció de la Salut i ONG (Fundació pel suport Social Solidari).

El projecte es va iniciar l'any 2008, any en el que es va fer una prospecció a Osona. Els resultats de la prospecció i els bons resultats obtinguts durant l'execució del projecte durant el 2009, van fer que es continués amb el projecte durant l'any 2010.

Els resultats del projecte del 2010 també s'han avaluat positivament per tots els agents que hi ha intervingut.

Taula de resultats 2010

Intervenció en pisos i clubs amb lliurament de material preventiu i formatiu	38 pisos i 1 club
Total de treballadors/es sexe amb els que s'ha contactat	214
Targetes sanitàries tramitades	49
Programació de visites a l'ASSIR	132 visites (71 presentades)

2.4.3. Campanya "Consells bàsics de salut: ALLORO!"

Aquesta campanya és organitzada pel Servei Integrat de Salut d'Osona (SISO) amb el suport i la col·laboració de l'Agència de Protecció de la Salut d'Osona (APS) i del Servei Català de la Salut (SCS).

A més, hi participen els Ajuntaments, el Consell Comarcal i les oficines de farmàcia.

L'objectiu de la campanya és responsabilitzar el ciutadà de la seva salut, donant eines per tal que la població d'Osona pugui adquirir els hàbits saludables necessaris per tenir una bona salut.

Els consells es vehiculitzen a través d'una família, en format il·lustració, on està representada tota la població segons edat i sexe a la qual es dirigeixen els consells. Cada consell està assessorat per un expert (agent de salut de les institucions sanitàries d'Osona).

La difusió de la campanya es realitza a través dels centres d'atenció primària, hospitals, centres sociosanitaris, centres salut mental, oficines de farmàcia, centres educatius de secundària, mitjans de comunicació comarcals (premsa escrita i digital, ràdio i televisió i un bloc propi).

Durant l'any 2010 s'ha canviat la temàtica i la campanya s'ha adreçat a un públic més jove. S'han tractat tres temes principals:

- Consum de drogues i altres addiccions (Març-Maig)
- Afectivitat i sexualitat (Juny-Setembre)
- Salut mental (Octubre- Gener)

Durant la campanya 2010, s'han fet actualitzacions al facebook amb tots els articles publicats al bloc.

També cal remarcar que s'ha fet difusió de la campanya Alloro 2010 mitjançant:

- Distribució de calendaris als centres de salut.
- 4 animacions/bànners (elter.net, Vilaweb, Osona.com, Cap Salut Santa Eugènia, Cap Salut Osona, EAP Vic, Universitat de Vic, Farmàcies, Universitat de Vic, ...)
- Videos: 8 videos presentant el programa Salut i Escola i 4 videos resum trimestre.
- 5 enviaments Massius de correu electrònic
- 4 anuncis de premsa
- 1 anunci smartpoint
- 93 entrades al bloc
- 7.894 visites úniques
- 4 intervencions de televisió (Canal Taronja)
- 7 articles a la premsa local

2.4.4. Projecte salut sense tabac

El projecte pretén que hi hagi una sinèrgia entre els diferents actors que actuen al territori a càrrec de diferents programes relacionats amb el tabac.

Les intervencions van adreçades a evitar l'inici de l'hàbit tabàquic, promoure la deshabitució i verificar el compliment de la llei del tabac (espais sense fum, limitació venda...).

En funció de l'activitat que es du a terme hi intervenen: entitats proveïdores assistencials; Sistema Integrat de Salut d'Osona (SISO); Servei Català de la Salut; Ajuntaments; Direcció General de Salut Pública, Agència de Protecció de la Salut, Associació d'Osona Contra el Càncer, Unnim (antiga Caixa de Manlleu).

Actuacions que s'han realitzat durant aquest **any 2010** són:

- S'han realitzat sessions clíniques de deshabitució tabàquica als ABS.
- S'han fet tallers d'educació grupal per ajudar a deixar de fumar en alguns ABS.
- Els professionals de les ABS fan deshabitució tabàquica i prevenció de tabac en les seves consultes.
- S'han realitzat diverses xerrades i tallers sobre tabac adreçats a alumnes d'ESO .
- S'ha realitzat l'activitat ART-ABAC: activitat adreçada a alumnes d'ESO dels centres docents, públics o concertats de la comarca d'Osona, organitzada per la Comissió de Prevenció del SISO, l'Associació d'Osona Contra el Càncer i Unnim (la Caixa de Manlleu). L'activitat té l'objectiu de que els nois/noies reflexionin sobre l'hàbit tabàquic a través d'un concurs. Aquest any la participació ha estat "digital" a través de fotografies que els mateixos participants han penjat a la pàgina web www.alloro.com/artabac. L'exposició de les fotografies ha estat virtual i ha funcionat les 24h del dia, els 365 dies de l'any. És una exposició que ha anat creixent i evolucionant. De l'1/5/10 al 5/10/10 hi ha hagut 11.829 pàgines vistes i 5240 usuaris únics a la web www.alloro.com/artabac.
- S'ha celebrat el dia mundial sense tabac (31 de maig de 2010) i la setmana sense fum (24 al 31 de maig).
- S'han continuat les inspeccions en establiments per verificar el compliment de la llei del tabac. Per aquest motiu, tècnics de l'Agència de Protecció de la salut, durant el 2010, han realitzat 135 inspeccions.

2.4.5. Pla d'implantació progressiva de la prescripció d'activitat física (PAFES) a l'Atenció Primària

El pla d'activitat Física, Esport i Salut (PAFES), és una actuació conjunta del Departament de Salut i la Secretaria General de l'Esport.

Té com objectiu lluitar contra el sedentarisme mitjançant el consell i la prescripció d'activitat física regular, moderada des de l'atenció primària prioritzant les persones amb factors de risc cardiovascular (diabetis, dislipèmia, obesitat i sedentarisme). Aquestes persones es troben entre les que més freqüenten els centres d'atenció primària i entre les estratègies de control d'aquests factors de risc està la millora de l'estil de vida i l'augment de l'activitat física. El PAFES millorarà la capacitació dels professionals per aconsellar i prescriure activitat física i establirà circuits de derivació amb equipaments esportius i altres recursos comunitaris que facilitaran la pràctica de l'exercici físic. Aquest Pla està englobat dins del Pla integral per a la promoció de la salut mitjançant l'activitat física i l'alimentació saludable (PAAS) del Departament de Salut. El PIP (Pla d'implantació progressiva) va ser la prova pilot del PAFES i va servir per valorar procediments i circuits i a Osona es va iniciar a l'ABS Vic Nord.

El PAFES es posa en marxa el mes de Juny de 2008 amb la realització d'un Taller de formació de formadors que seran els referents de la Regió Sanitària, i que representant a Osona són 3 professionals. L'any 2009 es va iniciar l'activitat del PAFES a les ABS de Vic Nord, Vic Sud i Manlleu. A finals del 2009 es va realitzar el curs de formació per a les noves ABS que s'havien d'incorporar al programa: Centelles, St. Hipòlit de Voltregà, Tona i Torrelló. Durant l'any 2010 ja s'han iniciat activitats del PAFES a aquestes noves ABS, tot i que estan en diferent fase de desplegament. Per tant, actualment estan en el programa 7 ABS d'Osona i 9 municipis.

A la pàgina www.pafes.cat es poden trobar els diferents consells generals, i mapes de diferents rutes saludables dels municipis d'Osona que participen en el PAFES amb recomanacions per passejar amb la seguretat d'estar realitzant activitat física per millorar la salut. També hi ha disponibles altres activitats saludables dels municipis.

2.4.6. Programa Salut i Escola

La informació de la que es disposa, diu que el col·lectiu dels joves són els que menys utilitzen els serveis sanitaris, a la vegada que no tenen percepció de malaltia.

Aquest programa es va crear amb l'objectiu de millorar la salut dels adolescents a través d'accions de promoció de la salut i prevenció de situacions de risc i atenció precoç als problemes de salut, preferentment els relacionats amb la salut mental, la salut afectivo-sexual, el consum de drogues, alcohol i tabac i els trastorns relacionats amb l'alimentació. Sempre s'ha considerat imprescindible la cooperació amb l'escola i els serveis de salut municipals, així com les organitzacions comunitàries presents al territori.

D'acord amb el pla operatiu, el procés s'ha anat desenvolupant d'acord amb el següent esquema: creació de la Comissió Institucional, informació pública del PSiE, creació de les comissions de treball en xarxa, identificació dels referents de salut per cada ABS i centre educatiu i formació dels mateixos.

Malgrat aquest esquema comú, en cada fase s'han fet les adaptacions necessàries d'acord les situacions específiques del territori tant des de l'àmbit salut com el d'educació.

A Osona la implantació ha estat en una sola Fase el curs 2006-2007, i estan constituïdes totes les comissions de treball.

Hi ha hagut problemes d'operativització en alguns centres d'educació, encara que per la majoria ha estat ben acceptat.

A la taula s'observen les xifres de funcionament d'aquest programa interdepartamental des del moment del seu desplegament.

Taula Desplegament a Osona PSiE

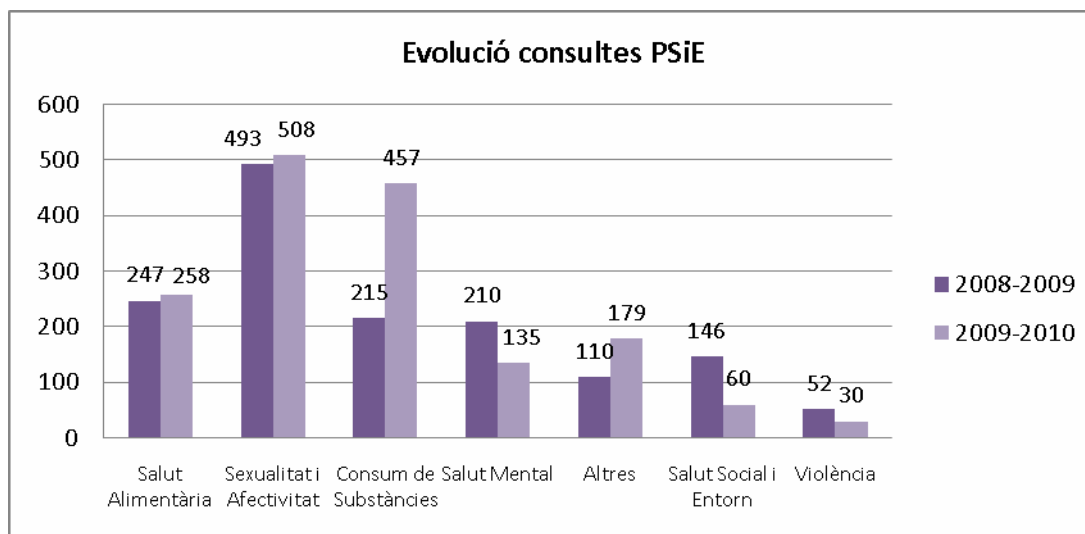
ABS	Nombre de professionals sanitaris	Nombre d'alumnes
Centelles	1	261
Manlleu	4	454
Roda de Ter	1	147
Lluçanès	1	149
St. Hipòlit de Voltregà	2	113
St. Quirze de Besora	1	56
Sta. Eugènia de Berga	3	321
Tona	1	198
La Vall del Ges	3	299
Vic - 1 Nord	5	872
Vic - 2 Sud	2	262
TOTAL OSONA	24	3.132

El curs 2009-2010 el nombre de centres escolars amb línees de 3r. i 4rt. d'ESO és de 24 i el nombre d'alumnes s'ha situat en 3.132 alumnes de 3er. i 4rt. d'ESO.

Activitats de la consulta oberta:

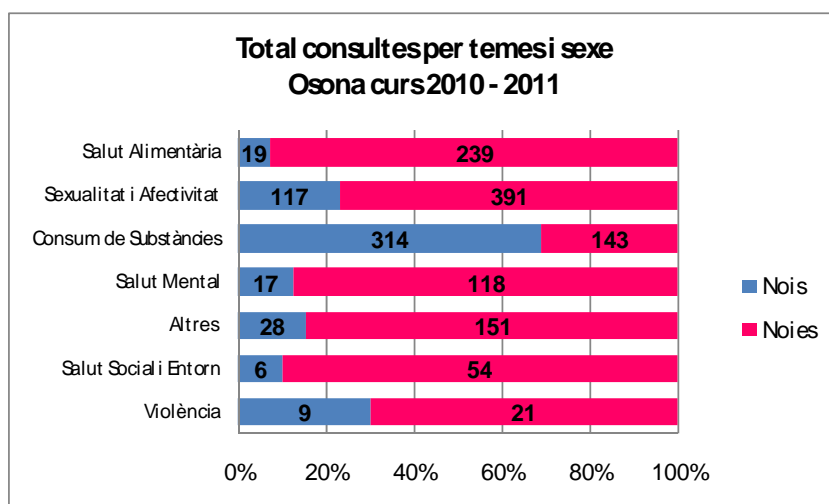
- Durant el curs 2009-2010 s'han fet un total de 1627 consultes de diferents temes. El més consultats ha estat els temes relacionats amb la sexualitat i afectivitat, que ha representat el 31% del total de consultes, seguit pels temes relacionats amb el consum de substàncies (28%), la salut alimentària (16%) i la salut mental (8%).

Gràfic. Consultes per temes PSiE

- Les consultes les continuen realitzant majoritàriament les noies (69%) més que els nois (31%). Per temes, també es poden apreciar diferències, les noies consulten principalment per temes de sexualitat i afectivitat i salut alimentària, i els nois per temes de consum de substàncies i sexualitat i afectivitat.

Gràfic. Consultes per temes segons sexe

- També en el marc del programa s'han realitzat, durant el curs escolar 2009-2010, en els centres educatius d'Osona activitats d'educació per a la salut.

2.4.7. Projecte PAPPs Territorial d'Osona (Programa d'Activitats Preventives i de Promoció de la Salut)

El Projecte PAPPs Territorial d'Osona s'inicia amb el consens de les entitats proveïdores per definir quines són les activitats preventives que es tenen que incorporar de forma sistemàtica per part de les entitats.

Un cop consensuades es realitza el desenvolupament d'un sistema d'informació que doni resposta a les activitats preventives, i concretament a la recollida d'informació.

El sistema permet conèixer la situació de la recollida de variables consensuades independentment del lloc on es trobi el ciutadà.

Aquest **any 2010** s'ha treballat el següent:

- Explotació de dades
- Implantació i accés a la introducció de dades
- Participació de les farmàcies
- Participació de mútues de revisió a nivell d'empresa.

2.4.8. Programa de glopeig de fluor

El Programa de glopeigs periòdics de solucions fluorades és un programa del Departament de Salut que es realitza amb la col·laboració dels ajuntaments i els centres escolars. El seu objectiu és la prevenció de la càries dental mitjançant l'aplicació tòpica de fluor. Aquesta activitat està dirigida a tots els alumnes de 1r a 4rt de primària d'arreu de Catalunya. A Osona durant el curs 2009-2010 hi han participat 36 escoles.

2.4.9. Pla de consum de fruites a les escoles

Aquest pla és una iniciativa de la Unió Europea que s'ha fet efectiva mitjançant la coordinació del departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural, el de Salut i el d'Educació de la Generalitat de Catalunya. Consisteix a distribuir gratuïtament fruita fresca als escolars d'educació primària de centres educatius. Al principi, gener 2010 en el pla hi podien participar sols centres educatius inclosos en àrees del Pla de millora de barris o de projectes similars. A Osona inicialment hi varen participar 7 escoles. Amb el nou curs escolar 2010-2011 s'ha obert la participació a tots els centres escolars d'educació primària públics i concertats que ho sol·licitin. Aquest curs 2010-2011 hi estan participant 37 escoles.

2.4.10. Programa DRAC

El programa DRAC és el programa de prevenció en el consum de drogues del Consell Comarcal d'Osona. Treballa conjuntament amb els municipis de la comarca donant suport i assessorament en la realització de programes de prevenció en el consum de drogues municipals.

El programa posa a disposició de la població un servei per atendre qualsevol dubte o qüestió relacionada amb el consum de drogues.

Aquest **2010** en el marc del programa DRAC, el Consell Comarcal d'Osona i els ajuntaments de Vic, Manlleu, Torelló i Tona han signat el protocol PASA (Projecte Alternativa a la Sanció Administrativa per consum o tinença de drogues a joves menors d'edat). Els objectius que persegueix el projecte PASA són: donar una resposta educativa al menor i a la família com alternativa a l'aplicació de les sancions econòmiques, aconseguir que els menors assumeixin i es responsabilitzin de les seves accions, reconeixent els fets comesos i acceptant la realització d'una tasca reparadora i/o reeducadora i treballar conjuntament amb el menor el fenomen del consum i els riscos associats a aquest.